

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljajo po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 19. januarija 1876.

Obseg: Ponavljan poziv gospodarjem, ki želijo semena Ruskega lanú. — Navod za pridelovanje lanú in prediva po Belgiškem načinu. (Dalje.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Postava o stavbah na Kranjskem. (Dalje.) — Občni zbor Matice slovenske 12. dne t. m. — Nekaj za poduk in kratek čas o pustu. — Odkritosrčnost Dunajskih ministrov. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ponavljan poziv gospodarjem, ki želijo semena Ruskega lanú.

V 51. listu lanskíh „Novic“ smo vabili gospodarje na Kranjskem, ki želijo semena pravega Ruskega lanú po najniží ceni dobiti, naj se zadnji čas do svečnice za-nj oglasijo v pisarnici družbe kmetijske in povedó, koliko ga hočejo.

Podpisani odbor še enkrat ponavlja ta poziv, in pri tej prilíki pozornost lanorejcev obrača na sostavek, ki ga ravno zdaj „Novice“ prinašajo.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske
v Ljubljani 15. januarija 1876.

Navod

za pridelovanje lanú in prediva po Belgiškem načinu.

Spisal Andrej Piskar.

(Dalje.)

Zemlja, na katero mislimo lan sejati, se različno obdeluje, kakor je namreč trda ali mehka, ilovnata ali peščena. Ako hočemo od lanú dobiček imeti in lep pridelek pridelati, moramo pri obdelovanji sploh tako-le ravnati:

Njivo, na katero se lan seje, je treba še poprejšnje leto prec po žetvi preorati, posebno če je strnišče, da se preobrne. Sedaj ni treba globoko orati, 4 ali 5 palcev je zadosti. Če je zemlja premalo gnojna in se misli z živinskim gnojem gnojiti, se takrat pognoji in gnoj podorje. Tako leži v brazdah do jeseni. Jeseni malo pred zimo se brazde prevlečejo in njiva se še enkrat, pa globoko preorje, da se gnoj preobrne in z zemljo zmeša. Pri tem oranji se mora njiva v ozkih krajih pustiti po tri ali štiri brazde skupaj z globokimi nazori, da se spomladi prej ko prej osuši. Tako ostane zemlja v brazdah čez zimo, da razmrzne in se gnoj razkroji in s prstjo dobro zmeša. Konec zime ali pa zgodaj spomladi, kakor hitro se dá, se njiva z brano dobro povleče, da se prst zdrobi in poravná, in če se hoče njiva z gnojnico gnojiti, se zdaj gnoji. To delo in gnojenje se mora, kar se dá, zgodaj opraviti; če je mogoče, je to še pozimi dobro. Pozneje, ravno pred set-

vijo ni tako dobro z gnojnico polivati, ker bi tak lan potem bolj hoden zrastel.

Ko se njiva po gnojenji osuši, jo je treba zopet povleči z brano; to se mora delati toliko časa, dokler ni njiva popolnoma gladka, prst popolnoma drobna, da ni več kep ponjivi. Če zemlja ni premokra, se po vsaki vláki z valjem povalja, da se prst bolj zdrobi in njiva lepše pogladi.

Prav pred setvijo se njiva še enkrat, pa plitvo preorje, toliko, da se zemlja obrne in da pride seme v vlažno prst; potem se sopen z brano čedno povleče in to tako dolgo, da je prst popolnoma drobna in rahla, brez vsake kepe, tako kakor da bi bila skoz rešeto presejana. Zdaj, ko je njiva tako pripravljena, kot greda v vrtu, se seme vseje in sicer kar se dá enakomerno. Nekateri sejejo laneno seme prvič po dolgem, potem pa še počez, da se bolj enako naseje.

Po nekaterih krajih sejejo lan tudi z mašino kakor druga žita.

Ko je lan vsejan, se z rahlo brano čedno zavleče, da se seme zakrije. Dobro je, če se z brano enkrat po dolgem, enkrat pa počez povleče, ker se seme lepše in boljše zagrne. Pregloboko seme ne sme priti; en palec globoko je ravno prav. Ko je to storjeno, se njiva še z rahlim valjem povalja, da se lepo pogladi kot po mizi in pa, da se prst okoli semena pritisne. Če je zemlja mokra, da se sprijemlje, se ne sme valjati, pa tudi takrat ne, če bi se bilo kmalu dežja nadjati.

Posebno se mora pri laneni setvi gledati na to, da je zemlja globoko obdelana in rahla, — da ima dosti stare gnojne moči v sebi, — da je popolnoma plevela očišena, — da je tako skrbno obdelana, kakor greda v vrtu. Na taki zemlji smemo pričakovati lepega pridelka.

To doseči pa ni nič posebnega, nič umetnega. Glavna stvar je brana pri obdelovanji; za lan ni zemlja nikoli preveč zdrobljena in zrahljana. Zato pravijo Belgijanci: „kdor hoče lanú pridelovati, ta mora znati brano vtruditi.“

Setev je najboljšje opraviti zjutraj ali pa zvečer, ko je zemlja bolj vlažna. Sploh se mora paziti, da pride seme v vlažno prst. Posebno dobro je, če pride seme še v zimsko vlago in Belgijanci sami prav dosti držé na to. Če te ni, je pa treba čakati ugodnega časa po dežji, ko je zemlja vlažna. Pri setvi je dobro, da je tiho vreme brez vetra, da se prst preveč ne osuši. Če se zvečer seje, je dobro, da se seme še le zjutraj zagrne, da se ponoči rose napije.